

Norrby – En arbetarstadsdel i Borås Del 2

Bilden visar Norrby Långgata vid kvarteret Spinnare omkring år 1902. En fortsättning av föregående blogg. I de mindre städer där det fördes hushållsbok, blev resultatet att de sämst ställda hushållen med inkomster under 1500 kronor lade halva inkomsten på livsmedel, 14 procent på bostaden, 11 procent på kläder och 5 procent på bränsle. Diverseposten slutade med 20 procent, för välbärgade hushåll med inkomster över 2500 kronor var andelen livsmedelskostnader tio procent lägre, samtidigt som deras högre inkomster gjorde att de ändå fick en bättre matstandard. Men det är familjerna med inkomster under 1500 kronor som har mest intresse för Norrbys del. I kvarteret Guldsmeden på Norrby bodde en bleckslagarfamilj på sju personer. Makarna var omkring 40 år och ett av barnen hade börjat arbeta, medan de tre övriga barnen inte redovisade några inkomster. Hushållsinkomsten var på 1049 kronor där hushållsföreståndaren bidrog med 930 kronor och sonen med 119 kronor. Tar man hänsyn till försörjningsbördans storlek blir den disponibla summan per person 214 kronor. Bleckslagarfamiljen befanns sig i den mest ogynnsamma delen av familjecykeln, då barnen kostade mest pengar men ännu inte hade börjat bidra med inkomster.

Norrby Långgata 45 från gården vet tyvärr inte året. Ett annat stort hushåll var fabriksarbetaren Per Adolf Vesterlund 46 år på sex personer. Hushållet bestod av man, hustru och fyra barn. Hushållsinkomsten kom till lika delar från familjeförsörjaren och barnen, medan hustrun inte hade någon inkomst. Den samlade årsinkomsten var på 1719 kronor vilket omräknat med hänsyn tagen till dem som skulle försörjas blev 419 kronor per person. Jämfört med bleckslagarfamiljen befann sig Vesterlund i en betydligt mer gynnsam situation, som alltså hängde samman med att flera av barnen hade börjat arbeta. En allmän ståndpunkt i Borås har varit att levnadsförhållandena blev mer acceptabla därför att många gifta kvinnor förvärvsarbetade. Det visade sig vara ganska sällsynt att arbetarhustrurna hade något förvärvsarbete. I Norrby fanns 49 förvärvsarbetande hustrur av ett möjligt antal på 350. Det innebar att knappt 15 procent av de gifta kvinnorna förvärvsarbetade, De hushåll där hustrun förvärvsarbetade kan indelas i tre grupper. Den första var sådana familjer där hustrun arbetade därför att mannen inte förvärvsarbetade, det hängde ofta samman med att mannen av åldersskäl inte arbetade, medan den yngre hustrun gjorde det. Tolv hushåll tillhörde den kategorin, i den andra gruppen bestående av 13 hushåll var hustruns inkomster mycket små. Det kan hänga samman med att hon arbetade fram till giftemålet eller fram till dess första barn föddes. Hustrun fick då en inkomst under en mindre del av ett år. Sedan fanns det en tredje grupp, där båda makarna på omkring 10 hushåll, där båda makarna hade förhållandevis stora inkomster. Dessa hushåll kan exemplifieras med fabriksarbetaren Axel Gustafssons familj. Han tjänade 1060 kronor och hon 780 kronor. Hushållsinkomsten blev 1840 kronor, de var båda under 25 år och hade en dotter född 1911. Deras inkomst per person blev 840 kronor, genom att båda förvärvsarbetade hade de fått höga inkomster jämfört med många andra arbetarhushåll på Norrby. Det skall tilläggas att familjer med förvärvsarbetande hustrur förekom i de små hushållen bland unga arbetare, medan hustrurna i de stora hushållen mer sällan förvärvsarbetade. Undersökningen av arbetarna på Norrby år 1915 har visat att

levnadsstandarden varierade kraftigt beroende på familjesituationen och på var hushållet befanns sig i familjecykeln. Samtidigt visar undersökningen av de gifta kvinnornas förvärvsarbete att det var förhållandevis ovanligt att hustrun arbetade.